

Persbericht

De stijgende populariteit van aardgas verhoogt het belang van de voorzieningszekerheid

Vandaag heeft de CREG haar Indicatief Plan van Bevoorrading in Aardgas dat vooruitkijkt tot 2014 voorgesteld. Dit plan werd op 18 oktober 2004 bezorgd aan Minister Verwilghen. Het is één van de wettelijke taken van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) om driejaarlijks het plan inzake het waarborgen van de zekerheid van aardgasvoorziening op de Belgische markt te actualiseren. Het eerste Indicatief Plan van Bevoorrading in Aardgas dateerde van 18 oktober 2001. De driejaarlijkse opvolging bestudeert het evenwicht tussen vraag en aanbod op de Belgische aardgasmarkt, de evolutie van de verwachte toekomstige vraag en de beschikbare voorraden, de nodige extra vervoerscapaciteit alsmede maatregelen ter dekking van de piekvraag.

De slagkracht van deze gecentraliseerde planning is inmiddels bewezen door de concrete resultaten op het terrein naar aanleiding van het eerste indicatief plan van de CREG. Projecten die toen voor het eerst werden aanbevolen zijn inmiddels gerealiseerd (o.m. de aanleg van een bijkomende aanvoerroute naar de Antwerpse regio vanuit het noorden) of worden uitgevoerd (o.m. de verdubbeling van de capaciteit van de LNG terminal in Zeebrugge).

Het nieuwe plan geeft aan dat aardgas een favoriete brandstofkeuze blijft zowel bij de gezinnen als voor industriële toepassingen. Vooral het comfort en de lage CO₂-uitstoot liggen hier aan de basis. De trend om elektriciteit te produceren met aardgas na een maximale inzet van hernieuwbare energie is de belangrijkste groeifactor. Zo wordt zekerheid van elektriciteitsproductie steeds meer bepaald door de levering van aardgas aan de centrales. Er wordt verwacht dat het Belgische aardgasverbruik ten belope van 17 miljard m³ zal groeien tot 23 miljard m³ in 2014. De verovering van de Belgische energiebalans door aardgas vereist wel een bijzondere aandacht. De groeiende aardgasafhankelijkheid maakt het waarborgen van een continue aardgasaanvoer in België steeds belangrijker. Het toenemende aantal leveranciers op de Belgische markt leidt tot een gevarieerde portefeuille van aardgasbronnen waaronder ook voor de eerste maal Russisch gas, maar ook zij zijn afhankelijk van voldoende vervoerscapaciteit om hun klanten tegen een competitieve prijs te beleveren. In een concurrerende markt geldt trouwens dat bevrachters over voldoende flexibiliteit moeten kunnen beschikken wat de keuze van bevoorradingsroutes betreft om zo commercieel alert te kunnen blijven. Dit in tegenstelling met het verleden waarbij de bevoorradingsroute tussen aardgasproducent en de Belgische grens op voorhand en voor lange tijd gekend was.

Deze gestage groei vereist onvermijdelijk een versterking van het bestaande netwerk en de aanleg van extra pijpleidingen in België, maar ook tot aan de steeds verder gelegen aardgasvelden. De CREG kijkt echter op de eerste plaats naar instrumenten die leiden tot een meer flexibel beheer van het vervoerssysteem. Dit omwille van efficiëntie en de bevordering van de marktwerking. Zo dienen bijvoorbeeld de mogelijkheden om onderbreekbare vervoerscontracten te onderschrijven worden uitgebreid en dient het mogelijk te zijn om tijdelijk aardgas op te slaan en te ontlenen. Efficiëntiewinst wordt geboekt door de benutting van synergiemogelijkheden tussen binnenlandse bevoorrading en doorvoer samen met de expansie van de aardgasbeurs van Zeebrugge.

Het tijdig versterken van het pijpleidingensysteem en de beschikbaarheid van aardgas op de internationale markten worden daarom continu opgevolgd door de CREG. Omwille van de relatief lange doorlooptijd tussen planning, aanleg en inwerkingstelling van een aardgasleiding staat of valt de bevoorradingszekerheid met

een accurate inschatting van de toekomstige behoeften. Vrije onderhandeling op de markt neemt niet weg dat er voor de planning van de infrastructuur zekerheidsnormen moeten worden vastgelegd. De CREG streeft naar een voorziening van vervoerscapaciteit die toelaat om een uitzonderlijke hoge piekvraag naar aardgas op te vangen. Dergelijke piekmomenten gelden voornamelijk bij extreem koude weersomstandigheden, die statistisch gezien eenmaal per twintig jaar voorkomen. De norm die de CREG hanteert, sluit aan op de Europese regelgeving en biedt een redelijk evenwicht tussen de investeringskosten voor piekcapaciteit en de risico's van een tijdelijk capaciteitstekort. Een tijdelijk capaciteitstekort leidt trouwens niet noodzakelijk tot ongecontroleerde onderbrekingen van aardgasklanten, maar tot een beheersbare debietvermindering.

De CREG stelt in haar plan vast dat het invoerknoppunt te Zeebrugge vitaal blijft voor de bevoorrading van België, maar benadrukt dat er initiatieven moeten genomen worden om meer aardgas via het oosten van het land te laten binnenkomen. Steeds meer Russisch aardgas zal worden gecontracteerd voor de Belgische en de Britse markt. Een evenwichtige oost-west-bevoorrading biedt perspectieven voor de Belgische markt, maar veronderstellen wel extra investeringen, zoals compressie op de bestaande pijpleiding tussen Eynatten aan de Duitse grens en Zeebrugge, en de aanleg van een 60 km lange pijpleiding tussen Lommel en de ondergrondse opslagsite te Loenhout. Aansluitend zijn er stroomopwaarts in Nederland en Duitsland en verder richting de Siberische aardgasvelden versterkingen noodzakelijk. Voor België alleen zijn er bij een eerste raming minstens 500 miljoen euro kapitaalsinvesteringen nodig voor extra capaciteit op de hoofdasen in de periode tot 2014. Dit investeringsbedrag voor pijpleidingen in België blijft betrekkelijk gering, wetende dat deze som bijvoorbeeld overeenkomt met de kostprijs van één grote elektriciteitscentrale op aardgas en dit budget in lijn ligt met de investeringsuitgaven in het verleden. Doordat de investeringen leiden tot een efficiëntere aanwending van het bestaande netwerk en het verbruik sneller toeneemt dan de kosten, zal naar verwachting de impact op de Belgische vervoerstarieven beperkt blijven. De totale vervoerskosten zullen echter toenemen, omdat het aardgas steeds grotere afstanden zal afleggen. De centrale ligging van België en haar uitgebreid aardgassysteem, dat tevens borg staat voor doorvoer ten belopen van tweemaal het eigen verbruik, biedt een weerstand tegen aardgasschaarste, doch deze flexibiliteit kan enkel worden behouden mits de aanleg van nieuwe aanvoerleidingen.

Bovenop deze expansie zal rekening moeten worden gehouden met de sluiting van de kerncentrales in België vanaf 2015. Bij een vervanging door elektriciteitscentrales op aardgas zal tijdig een investeringsplan moeten worden opgestart dat toelaat om jaarlijks 5 miljard m³ extra aardgas in te voeren tegen 2026. Dit betekent tevens een jaarlijkse extra uitstoot van CO₂ ten belopen van 12 miljoen ton hetgeen overeenkomt met 11% van de CO₂-emissies in 1990. Het is zorgwekkend vast te stellen dat deze evolutie betekent dat de Belgische energiehuishouding voor meer dan 50% afhankelijk zal worden van aardgas dat tegen 2030 voor 80% buiten de EU zal worden geproduceerd. Het is verre van ideaal dat de uitstap uit kernenergie leidt tot een versnelde en verhoogde afhankelijkheid van één dominerende, maar incidentgevoelige aanbodketen van energie die start in de Russische aardgasvelden. Aardgas gevolgd door elektriciteit worden kwetsbare domino's in de energievoorziening. Gelet op de uitputting van de aardgasreserves (bewezen reserves voor 60 jaar) moet voor de energiehuishouding de vraag worden gesteld of het opportuun is om aardgas aan te wenden voor elektriciteitsproductie ter vervanging van kernenergie, en dit ten koste van bijvoorbeeld aardgas voor woningverwarming of van aardgas als grondstof voor de scheikundige industrie.

Wat laagcalorisch aardgas uit Nederland betreft, stelt de CREG voor om niet langer meer te investeren in dit afzonderlijke vervoersnetwerk, maar systematisch de groei van de aardgasvraag op te vangen door het overheersend hoogcalorisch aardgas, wat wel gekenmerkt wordt door diverse bronnen en waarvoor marktwerking functioneert. De CREG start bovendien een studie om de opportuniteit van een mogelijke volledige stopzetting van de bevoorrading in laagcalorisch aardgas en de vervanging door hoogcalorisch aardgas te analyseren. Het laagcalorisch aardgas voedt momenteel 26% van de Belgische aardgasmarkt en strekt zich uit over Brussel en de provincies Antwerpen, Limburg, Vlaams-Brabant, Waals-Brabant en Henegouwen. Omdat de huidige kwaliteitsverschillen leiden tot drie afzonderlijke vervoersnetwerken - laagcalorisch, hoogcalorisch en het Brits-Duitse doorvoergas – hetgeen de marktwerking belemmert, streeft de CREG naar een geleidelijke creatie van één homogeen aardgassysteem met één uitwisselbare aardgaskwaliteit.

Het Indicatief Plan van Bevoorrading in Aardgas 2004-2014 is beschikbaar op www.creg.be.

Nadere informatie voor de pers:

CREG
Nijverheidsstraat 26-38
B-1040 Brussel
Dhr. T. Vanden Borre
Tel. 0032 2 289 76 80
Fax. 0032 289 76 89
press@creg.be

De CREG is het federaal organisme voor de regulering van de gas- en de elektriciteitsmarkt in België, opgericht door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten. De regulator heeft twee belangrijke opdrachten: een raadgevende taak ten behoeve van de overheid inzake de organisatie en de werking van de elektriciteits- en gasmarkt, enerzijds, en een algemene taak van toezicht en controle op de toepassing van de betreffende wetten en reglementen, anderzijds.